

چهار فصل (فستیوال هنر جویان ویلن)

امید آزادگان

روند شکل گیری فستیوال

در پی مشاهدات و مطالعاتی که سال‌ها در خصوص عوامل پیشرفت در نوازندگان ویلن در سایر نقاط و مقایسه آن با شهر کرمان داشتیم، به این نتیجه رسیدیم که کاستی‌های گسترده‌ای وجود دارد که برای رسیدن به هدف (که تربیت نوازندگانی که از سطح قابل قبولی برخوردار باشند و بتوانند چه به صورت انفرادی و چه در قالب ارکسترها به درستی ساز بنوازند) بایستی آنها را برطرف نمود. پاره‌ای از این کاستی‌ها در سطح گسترده اجتماعی هستند و اشخاص به تنهایی و بدون حمایت‌های کلان دولتی قادر به رفع آن نیستند؛ اما، بخش‌هایی هم هستند که می‌توان در آنها، با برنامه ریزی صحیح و تلاش مناسب در مقیاس‌های کوچک‌تر به پیشرفت‌های قابل قبولی دست یافت.

از جمله این پارامترهای اجتماعی و فردی می‌توان به حمایت پیشکسوتان با دانش و با تجربه از نسل در حال آموزش، حمایت خانواده‌ها از آموزش صحیح و آکادمیک، حمایت رسانه‌های پربیننده در معرفی موسیقی فاخر و ارزشمند، فرهنگ عامه در حمایت از موسیقی فاخر، فرهنگ تلاش سخت و پشتکار برای رسیدن به اهداف بزرگ، وجود والدین اهل موسیقی و شرایط تمرین مناسب در منازل، وجود سرفصل آموزشی مناسب و هدفمند در مدارس برای آموزش موسیقی، وجود فضاهای آموزشی استاندارد و محیط مناسب با موسیقی، تشکیل ارکسترهای آموزشی با حضور اساتید کارکشته و با دانش کافی در کنار نوآموزان، وجود مربیان نخبه و خبره در کلاس‌های موسیقی، داشتن سالن‌های کنسرت مطابق استانداردهای لازم برای ژانرهای مختلف موسیقی، برگزاری تعداد کافی رسییتال‌ها و کنسرت‌های موسیقی کلاسیک با سطح کیفی مطلوب، ایجاد شرایط شغلی مناسب برای نوازندگان موسیقی نه به عنوان مربی موسیقی (زیرا که مربیگری موسیقی خود شاخه‌ای جدا از نوازندگی است) و بسیاری موارد دیگر.

علاوه بر موارد ذکر شده برگزاری فستیوال‌ها و رقابت‌های مدون و هدفمند خود از عوامل بسیار مهم در تشویق و ترغیب نوآموزان موسیقی به یادگیری صحیح و انجام تمرینات دشوار و طولانی مدت است. در حین تفکر و برنامه ریزی برای انجام تغییراتی در شرایط برای بهبود پیشرفت هنرجویان خود بودم که مسابقات ماهیانه گیتار کلاسیک در شهر کرمان آغاز و به صورت منظم و مدون در سطوح مختلف هر ماهه برگزار و نتایج آن اعلام می گردید. در میان مشاهده موفقیت‌های بزرگ نوازندگان گیتار کلاسیک شهر کرمان در آزمون‌های ورودی دانشگاه‌های معتبر جهانی و رقابت‌های بین المللی، مشوق خوبی برای برپایی فستیوال چهار فصل برای هنرجویان ویلن و ویولا گردید. لذا، با مشورت با جناب محمد خسروی دانش و همراهی ایشان و مجموعه خوب آموزشگاه موسیقی بتهوون از خردادماه سال ۱۴۰۰ برنامه ریزی و اعلام رپرتوار فستیوال چهار فصل آغاز گردید.

از شرایط ویژه این فستیوال می‌توان به این امر اشاره نمود که برخلاف سایر فستیوال‌ها یا رقابت‌های موجود دارای شرایط سنی نمی باشد و هر هنرجو بسته به شرایط آموزشی و سطح آموزشی خود، فارغ از سن و سال می‌تواند به آسانی از امکانات و اهداف آموزشی آن بهره مند گردد.

فراخوان فستیوال و نحوه انتخاب هنرجویان

بخش رقابتی فستیوال چهار فصل سالیانه چهار مرتبه در دومین جمعه آخرین ماه هر فصل برگزار می گردد. در ابتدای کار و دو دوره اول با پذیرش محدود از بین هنرجویان خودم این فستیوال برگزار گردید؛ اما، اطلاع رسانی کافی نیز از طریق صفحه اینستاگرام بنده که تعداد قابل توجهی از مربیان ویلن شهر کرمان آن را دنبال می کنند، انجام شده بود. رپرتوار اجرایی این فستیوال (که در بخش های بعدی در خصوص آن توضیح خواهم داد) حداقل سه ماه پیش از برگزاری مرحله نهایی در اختیار متقاضیان قرار داده می شود و هر هنرجو تا پیش از دو هفته مانده به تاریخ برگزاری فینال بایستی ویدئوی اجرای خود از رپرتوار را برای داوران بخش مقدماتی از طریق اپلیکیشن واتس اپ ارسال نماید. اجراهایی که دارای حداقل های موسیقایی از نظر داوران بخش نخست باشند (کسب حداقل ۶۰ نمره از ۱۰۰ نمره) به بخش نهایی فستیوال و اجرا در حضور هیئت ژوری دعوت می شوند.

پارامترهایی که در داوری ابتدایی مورد نظر و نسبت به سطح شرکت کننده مورد قضاوت قرار می گیرند عبارتند از اینتوناسیون (کوک)، سونوریت (کیفیت صدایی)، دقت ملودیک، دقت ریتمیک، سرعت، آرتیکولاسیون (علائم و تکنیک ها) و موزیکالیت (تفسیر موسیقی). تمام تلاش داوران بخش مقدماتی این است که هنرجویان تا حد امکان و با رفع اشکالات اجراها در اجرای نهایی حضور پیدا کنند. معمولاً ویدئوهای دریافتی در سه یا چهار مرحله اصلاح شده و به شرکت کنندگان با گوشزد کردن ایرادها فرصت اصلاح و ارسال مجدد داده می شود. دلیل این امر استفاده از شوق و تکاپوی مثبت هنرجویان برای پیشرفت و اصلاح نوازندگی و رسیدن به سطوح بالاتر به صورت امری تشویقی است؛ نه با اعمال سطح سنگینی از قضاوت های پیچیده در ابتدای مسیر نوآموزان را از ادامه راه و پیشرفت دلسرد کنیم؛ اما، نباید این حرکت با ساده انگاری و احمال کاری اشتباه گرفته شود و با ورود اجراهای بی کیفیت سطح برنامه پایین آورده شود. شرایط ورود به مرحله نهایی دوره به دوره و فصل به فصل سخت گیرانه تر و ریز بینانه تر بوده و خواهد شد.

رپرتوار اجرایی

رپرتوار اجرایی هر فصل حداقل سه ماه پیش از برگزاری فینال از طریق صفحه اینستاگرام فستیوال در اختیار عموم قرار می‌گیرد. این امر با مشورت هیئت داوران بخش نهایی صورت می‌پذیرد و در صورت تأیید ریاست محترم هیئت داوران به متقاضیان ابلاغ می‌گردد. این رپرتوار از برنامه توسعه موسیقی رویال کنسرواتوار و با در نظر گرفتن الزاماتی ویژه آموزشی انتخاب و ابلاغ می‌گردد. برنامه توسعه موسیقی رویال کنسرواتوار که از سال ۱۳۹۵ تا کنون سرفصل آموزشی کلاس‌های بنده را تشکیل داده و به تازگی توسط آکادمی‌ها و مربی‌هایی در تهران نیز مورد توجه قرار گرفته است، علاوه بر داشتن تنوع بسیار چشم‌گیر و به دور از تعصبات نسبت به سایر سرفصل‌ها، به رپرتوار عمومی آموزشی در ایران نیز بسیار نزدیک بوده و امکان تطبیق با کلاس‌های آموزشی بسیاری از مربیان با متدهای آموزشی متنوع را دارد. افزون بر این به دلیل داشتن سطوح بیشتر نسبت به سایر سرفصل‌ها (مانند رویال کالج، ترینیتی کالج و...) درجات سختی نزدیک تری در سطوح وجود دارد و برای هنرجویانی که در آموزشگاه‌ها هم تحت آموزش هستند، سهل الوصول تر است. این اطمینان به همه شرکت کنندگان داده می‌شود که رپرتوار اجرایی برای همه دقیقاً در یک زمان اعلام می‌گردد و همه از یک برهه زمانی مشخصی برای آماده سازی خود برخوردار خواهند بود.

رپرتوار فستیوال هر فصل تغییر کرده و براساس آمار نسبی ما از سطح هنرجویانی که متقاضی شرکت در این فستیوال هستند سطوح مختلفی در آن تعیین می‌گردد. اولین دوره در ۶ سطح مختلف اعلام رپرتوار وجود داشت (سطوح آمادگی، یک، دو، سه، چهار و پنج) که شرکت کنندگان فقط در ۴ سطح موفق به راهیابی به فینال شدند (سطوح آمادگی، سه، چهار و پنج). دوره دوم در ۷ سطح مختلف اعلام رپرتوار انجام شد (سطوح آمادگی، یک، دو، سه، چهار، پنج و شش) که شرکت کنندگان در ۵ سطح موفق به راهیابی به فینال شدند (سطوح آمادگی، یک، دو، سه و چهار). در فصول بعدی رپرتوار در ۵ بخش کلی و ممکن ابلاغ خواهد شد و امیدوارم که به زودی بتوانیم در هر ۶ بخش کلی متقاضی و نوازنده برای شرکت در فستیوال داشته باشیم. بخش اول Lower Beginner که شامل سطوح آمادگی و یکم است. بخش دوم Upper Beginner که شامل سطوح دوم و سوم می‌شود. بخش سوم Lower Intermediate که شامل سطوح چهارم

و پنجم است. بخش چهارم Upper Intermediate که شامل سطوح ششم و هفتم است. بخش پنجم Lower Advanced سطوح هشتم و نهم و در نهایت بخش ششم Fully Advanced است که سطوح دهم و دیپلما (معدل مدرک کارشناسی در دانشگاه‌های معتبر جهان) را پوشش می‌دهد. لازم به ذکر است که بخش پیشرفته رپرتوار رسی‌تال‌ها و کنسرت‌های نوازندگان مطرح جهانی را تشکیل می‌دهد.

هیئت داوران

از آن جایی که در فستیوال چهار فصل هدف اصلی آموزش و ارتقای سطح نوازندگی در بین هنرجویان است، سعی شده تا روند رسیدن به فینال برای هنرجویان با استعداد و پرتلاش تا حد امکان هموار باشد. همانگونه که گفته شده داوری مرحله اول فستیوال و آرایه کارنامه اولیه و یا لیست اصلاحات به هنرجویان کاملاً رایگان و بدون هزینه است. سعی می‌شود در مرحله نخست از مربیانی که هنرجویانشان در فستیوال شرکت می‌کنند نیز همکاری و همیاری دریافت کنیم تا روند راهیابی به مرحله نهایی و اصلاحات خواسته شده براساس روند آموزشی و متد به کار گرفته شده توسط مربی و به دور هرگونه جدالی بر سر تفاوت سلیقه‌ها باشد. اما، در دوره‌های گذشته به دلیل آن که هیچ داوطلبی خارج از کلاس‌های بنده متقاضی حضور در فستیوال نبوده است، از همراهی همکار عزیزم آقای احسان ثمره طاهری نسب (که مدارک دانشگاهی خود را در رشته‌های نوازندگی ویلن و آهنگسازی کسب کرده و تعداد زیادی جوایز فستیوالی را در این سال‌ها اخذ نموده) استفاده نمودم.

دوره اول بخش نهایی که بیشتر شکلی آزمایشی داشت، هیأتی متشکل از آقایان محمد خسروی دانش (که نسبت به برگزاری این فستیوال بسیار همراهی و لطف بیکرانی داشتند)، احسان ثمره طاهری نسب و بنده مسئولیت داوری را برعهده داشتیم؛ اما، پس از برگزاری موفقیت آمیز دور اول و مشاهده تأثیرات مثبت این برنامه بر روحیه و روند پیشرفت هنرجویان و پتانسیل موجود در هنرجویان برای پیشرفت و رسیدن به اهداف مورد نظر، به اساتید خود در خارج از ایران پروفیسور ستاره ناؤفر-نحوی (نوازنده پرسابقه و پرفسور آموزش ویلن در دانشگاه بین المللی موسیقی و هنرهای نمایشی وین، اتریش) و

دکتر Cecilia Florencia Garcia (نوازنده ارکستر سمفونیک بوینرس آیرس و پروفیسور نوازندگی ویلن در آرژانتین-فارغ التحصیل دکترای هنر در نوازندگی ویلن از دانشگاه مینسوتا آمریکا) برای عهده داری امر قضاوت در فینال‌ها درخواست عضویت ارسال کردم. پس از برگزاری جلساتی و تبیین اهداف و روند انجام فستیوال داوران با نهایت گشادگی قلب و حداقل چشم داشت رضایت به همراهی با این برنامه داده تا در رشد و پیشرفت هرچه بیشتر فرزندان این سرزمین در رشته نوازندگی ویلن و ویولا نقش قابل توجهی داشته باشند. امیدوارم با رشد چشم گیر هنرجویان بر طبق برنامه ریزی‌ها و اهداف و استقبال عمومی بیشتر از این برنامه از نوازندگان و اساتید برجسته بین المللی متعددی در بین اعضای این هیأت بهره مند شویم.

اهداف برگزاری فستیوال چهارفصل

کودکان سرزمین من بسیار با استعداد و توانمند هستند که اگر تحت آموزش صحیح و هدفمند قرار داشته باشند و امکانات کافی دریافت کنند، می‌توانند قله‌های رفیع پیشرفت و افتخار را از آن خود سازند. همانگونه که گفته شد آموزش موسیقی نیازمند زیرساخت‌های بسیار گسترده است تا به نتیجه مطلوب برسد. سال‌هاست که رقابت‌های بسیار معتبر بین المللی در نوازندگی ویلن را دنبال می‌کنم و همیشه در حسرت دیدن نامی از سرزمین مادری در بخش‌های پایانی آنها هستم. چگونه است که در رشته‌های علوم پایه و دانشگاهی سهم چشمگیری از موفقیت‌ها را از آن خود کرده ایم، اما در این بخش لااقل تا جایی که من اطلاع دارم از شهر کرمان نتوانسته ایم چهره ای موفق و شناخته شده معرفی کنیم. پس باید بخشی از شرایط برای آموزش و پرورش دادن نوازنده‌ایی که از استعداد، توان و پشتکار کافی برخوردار هستند که ما امکان تغییرش را داریم، عوض شود. به نظر من فستیوال چهارفصل بسته به پوشش و همراهی کرمانی‌ها می‌تواند قدم بزرگی برای این هدف باشد.

نظارت و قضاوت در آموزش باید از سوی داوران بی طرف که مشتاق به ارایه آموزش صحیح و ارزیابی منصفانه هستند، انجام پذیرد و در کنار آن ادبیات ارایه راهکارها و داشتن متدهای روز برای اصلاح از شرایط اصلی این کار است. نوازندگی ویلن یک امر

بین‌المللی و با الگوها و بیان‌های مشخص و مدون است و بایستی خارج از سلیقه‌های شخصی مریبان نسبت به امر بیان و آموزش مورد توجه قرار گیرد. این امر را می‌توان به خوبی در موفقیت نوازندگان شرق آسیا در تمامی رقابت‌ها، مشاهده کرد.

در فستیوال چهار فصل هدف اصلی فراهم کردن شرایط آموزشی با حداقل هزینه ممکن برای تمام هنرجویان (به دور از هر تعصب و پیش‌داوری) در تمامی سطوح و تمامی سنین است. در برنامه طرح ریزی شده و توافق شده با داوران محترم، افقی ۱۰ ساله برای رساندن هنرجوها به سطحی قابل قبول از دیدگاه بین‌المللی برای هنرجویان و نوازنده‌های تحت آموزش در نظر گرفته شده است که در پی آن نوازندگان دارای شرایط سنی مناسب بتوانند در رقابت‌های بین‌المللی این ساز شرکت کرده و عرض اندام کنند و یا در صورت امکان (داشتن شرایط مالی و...) بتوانند از هر دانشگاهی در سطح اعتبار بین‌المللی پذیرش دریافت کنند. در نهایت امر اگر به تعداد کافی هنرجویانی باشند که در این روند تداوم حضور و تلاش داشته باشند، بتوان از کنار هم قرار دادن آنها ارکسترهایی درخور و شایسته ساخت.

در کنار بخش رقابتی-آموزشی این فستیوال، بخش‌های غیر رقابتی به اشکال آموزشی و تشویقی نیز در نظر گرفته شده است. برگزیدگان هر دوره توسط هیأت داوران (بخش فینال) می‌توانند از امکانات برگزاری کنسرت براساس رپرتوار اجرایی خود استفاده کنند. کارگاه‌های آموزشی در کنار بخش‌های رقابتی نیز توسط اعضای برگزارکننده فستیوال یا اساتید مدعو از ایران یا خارج از ایران برپا خواهند شد. این کارگاه‌ها بر حسب پیشرفت و نیاز شرکت‌کنندگان طراحی و اجرا می‌شوند.

از دیگر مواردی که این فستیوال می‌تواند به هنرجویان متقاضی کمک کند، داشتن رپرتواری بسیار خوب و متوازن و در سطح مقبول بین‌المللی است که دوره به دوره گسترده تر و پیشرفته تر می‌شود. علاوه بر آن امکان تجربه آماده سازی رپرتوار در محدودیت زمانی و محک زدن سطح نوازندگی را برای همه به رایگان (فقط در بخش داوری اولیه) فراهم می‌کند. شرایط شرکت در آزمون‌های ورودی دانشگاه‌های معتبر و آزمون‌های ورودی ارکسترها را در سطح مطلوب برای هنرجویان شبیه سازی می‌کند. تجربه اجرا در جمع‌های آشنا به موسیقی کلاسیک و اندوختن تجربه‌های ارزشمند در رویارویی با استرس و شرایط اجرا را چهار مرتبه در هر سال را به شرکت‌کنندگان

چهار فصل (فستیوال هنرجویان ویلن) | ۲۲۵

هدیه می‌کند. امکان ملاقات و آشنایی با نوازندگان تراز اول جهانی که اکثراً از اساتید دانشگاه‌های بسیار خوب خارج از ایران هستند را با هزینه ای بسیار قابل قبول برای شرکت کنندگان فراهم کرده و می‌توانند از آرایه نظرات آنها در خصوص نوازندگی خود به خوبی استفاده کنند. در صورت آرایه یک اجرای قابل قبول می‌توانند شانس شرکت در مسترکلاس‌های طراحی شده در سطوح مختلف را با اعضای هیأت داوران داشته باشند و بسیاری دیگر از مواردی که در طول پیشرفت این فستیوال به مزایا و اهداف آن افزون خواهد شد.

تصویر ۵۶: شرکت کنندگان سومین فستیوال چهار فصل ویژه هنرجویان ساز ویلن.

تصویر ۵۷: برگزار کنندگان فستیوال چهار فصل. عکاس: علیرضا ثمره طاهری